

Sjabbat 7 januari 2017 - Tevet 9 5777

Spreker: Bob van Dijk

Parashat: Vayigash

Thora: Genesis 44:18-47:27

Haftarah: Ezechiël 37:15-28

B'rit Chadasja: Johannes 6:27-35

Gezegend zijn jullie!

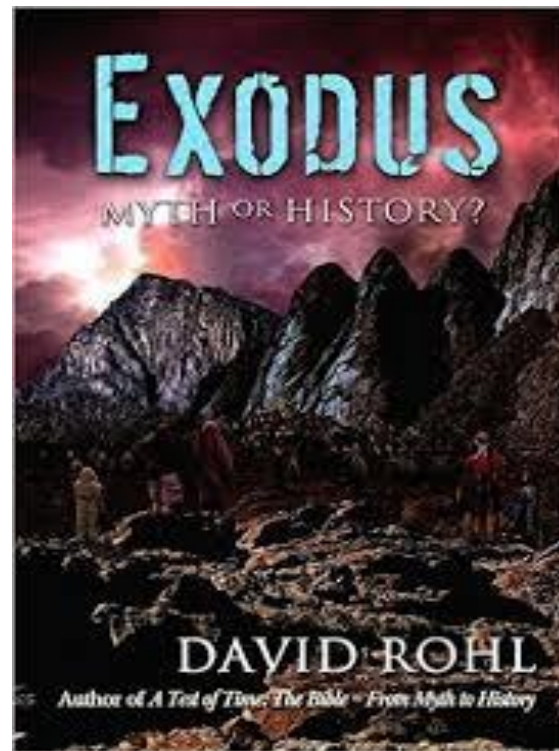
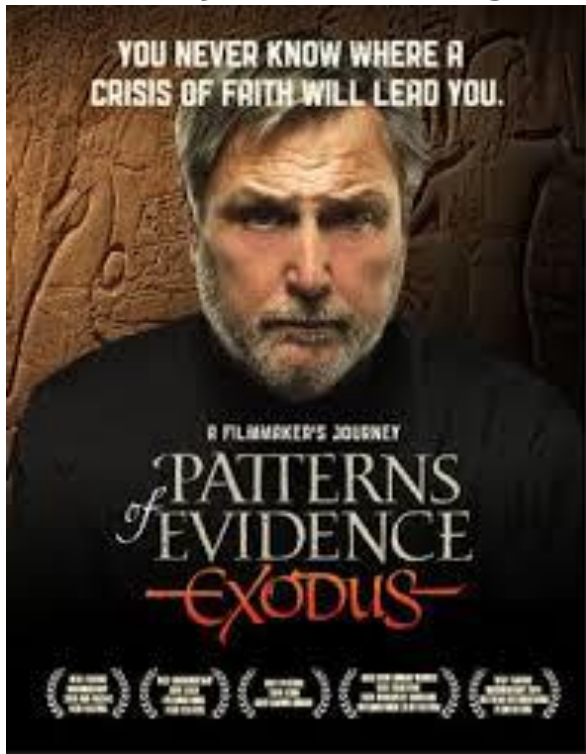
- ▶ Door geënt te zijn op de edele olijfboom: oriëntatie op de God van Israël
- ▶ Door op sabbat bijeen te komen en de feesten samen met Israël te vieren
- ▶ Terugkeer naar de oude paden: de harten van de vaders
- ▶ Het omarmen van de Thora als eeuwig
- ▶ De Troost die jullie brengen aan Zijn volk
- ▶ Jullie toewijding aan de JeHoVaH en Zijn Gezalfde
- ▶ Jullie niet Ruth-loos zijn

Waarom een Jood nooit langs dezelfde weg teruggaat!?

- ▶ Ontdekking van wat het voor mijzelf betekent om geënt te zijn: deel uit te maken van de familie en te behoren tot het Gemenebest dat Israël heet!
- ▶ Bijvoorbeeld:
 - ▶ Na lezen van de Torah vanaf de Bima in de synagoge
 - ▶ Na een mikveh
- ▶ Twee uitzonderingen:
 - ▶ Abraham die dezelfde weg uit Egypte teruggaat na bijna-verlies van Sarah.
 - ▶ David die teruggaat naar Jeruzalem, na dood van Absalom

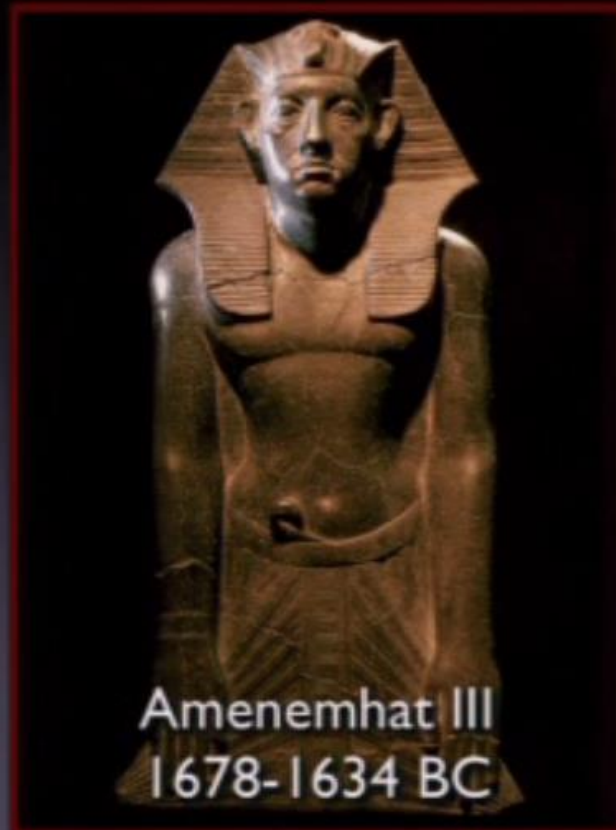
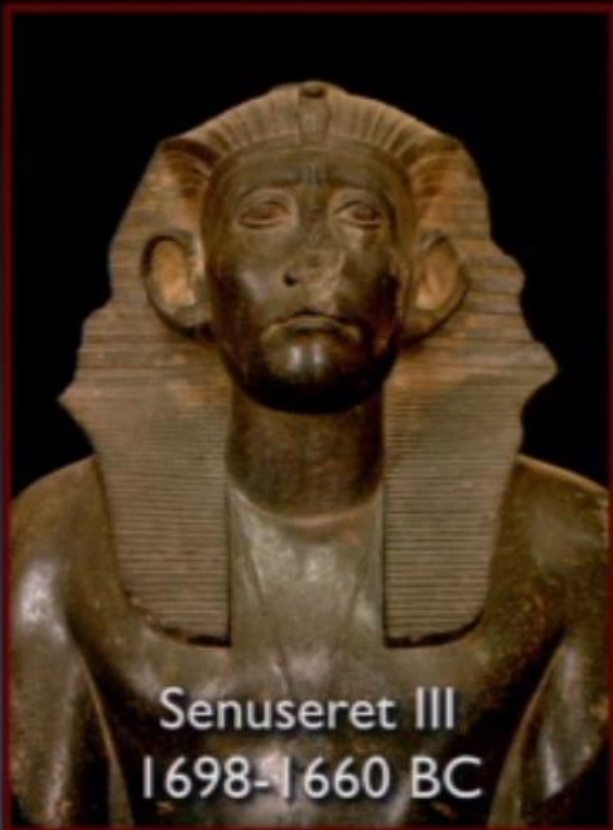
Niet echt gebeurt, maar wel waar?

- ▶ Patterns of Evidence van filmmaker Tim Mahoney (te zien o.a. via Netflix) deed onderwijs en vond wel bewijs
- ▶ Exodus: Myth or history? Egyptoloog David Rohl (ook Lectures op DVD) beweert dat bewijs wel wordt gevonden bij herschikking chronologie



De faraos t.t.v. Jozef, vooral de laatste:

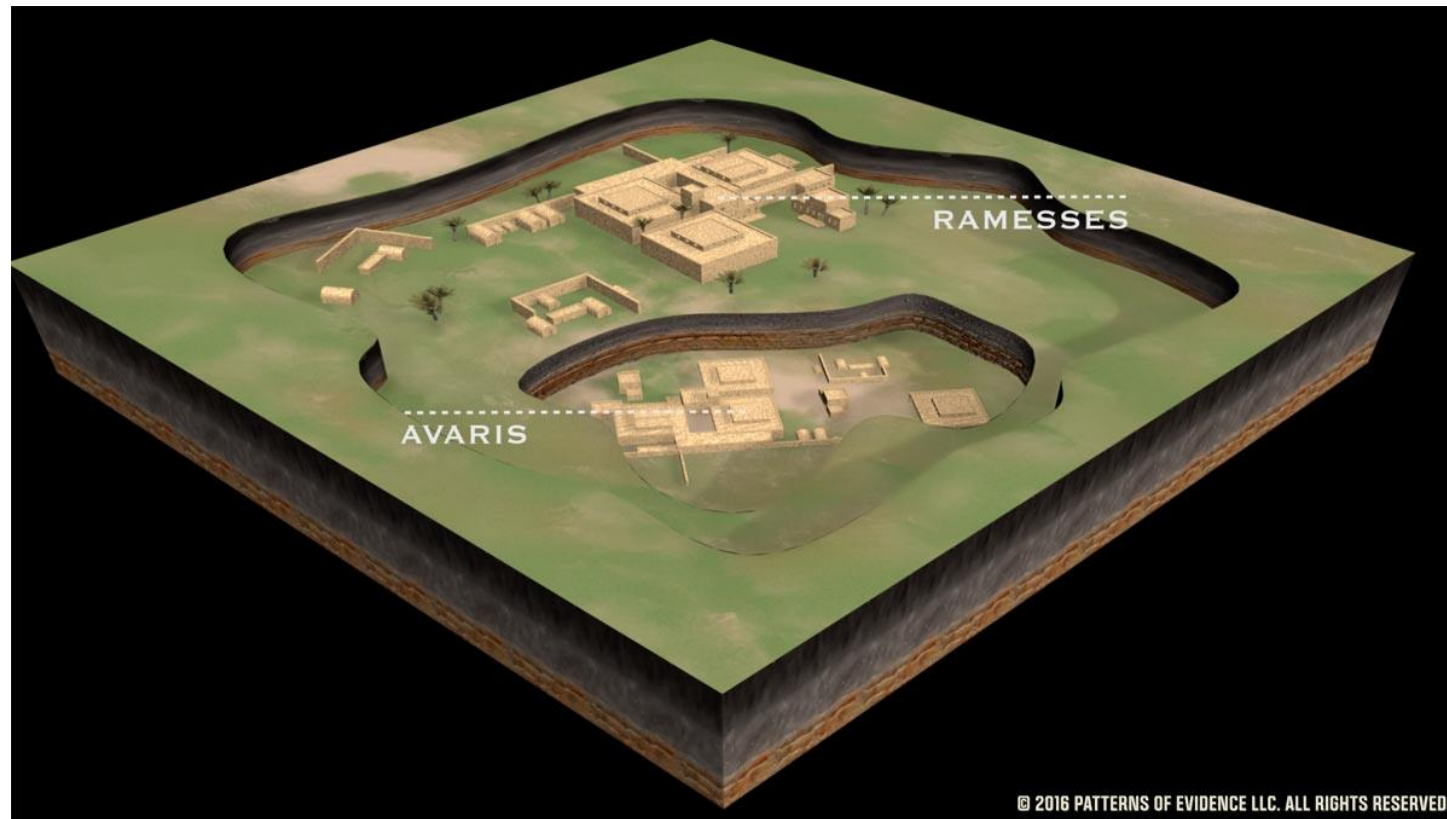
Pharaohs in Troubled Times



The Careworn Pharaoh



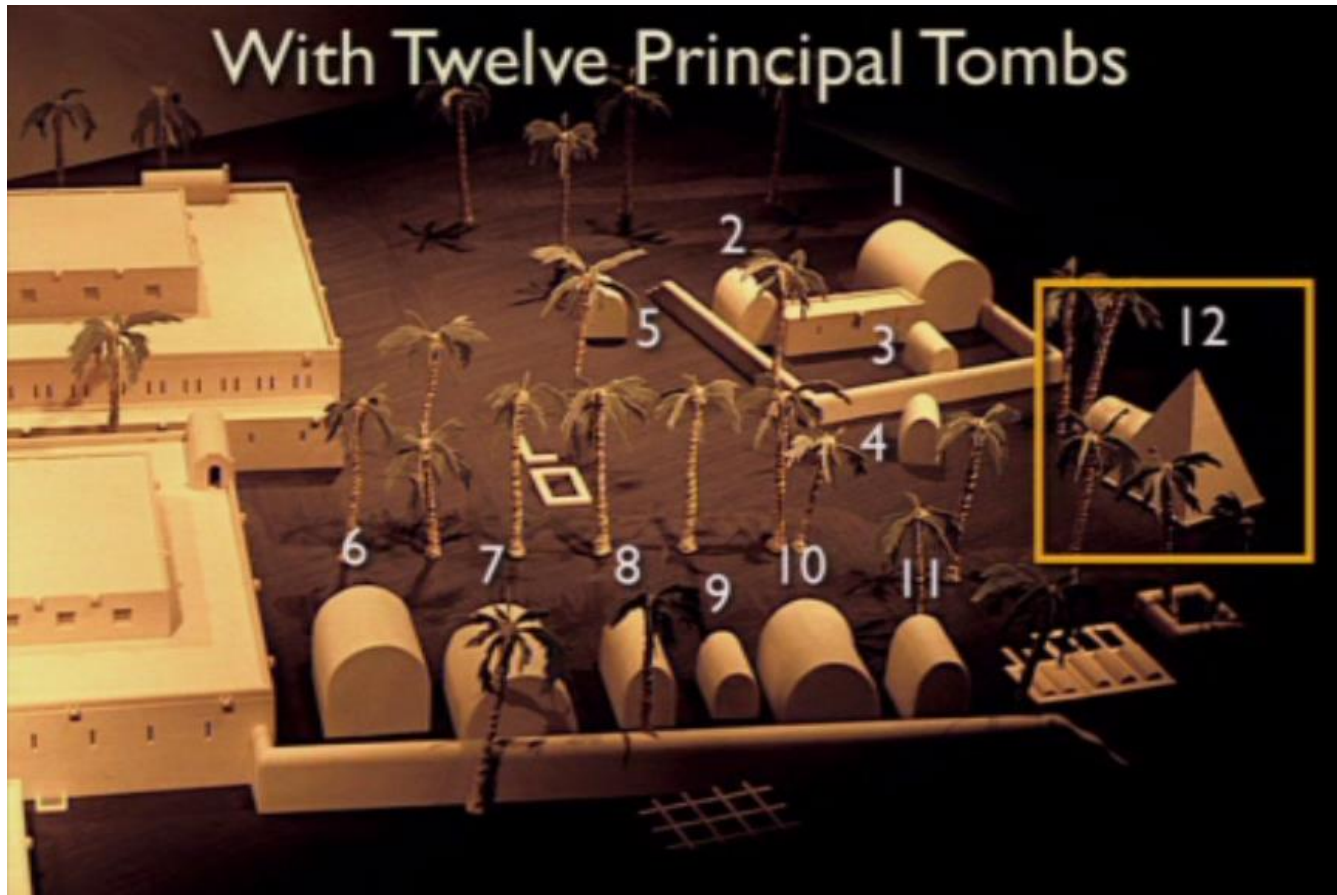
Gevonden dankzij opgravingen bij Avaris o.l.v. Manfred Bietak



Hongersnood ontstaan door overstromingen en de oplossing van Jozef



Graven van Jakobs familie in Hawara



Gereconstrueerd standbeeld van Jozef

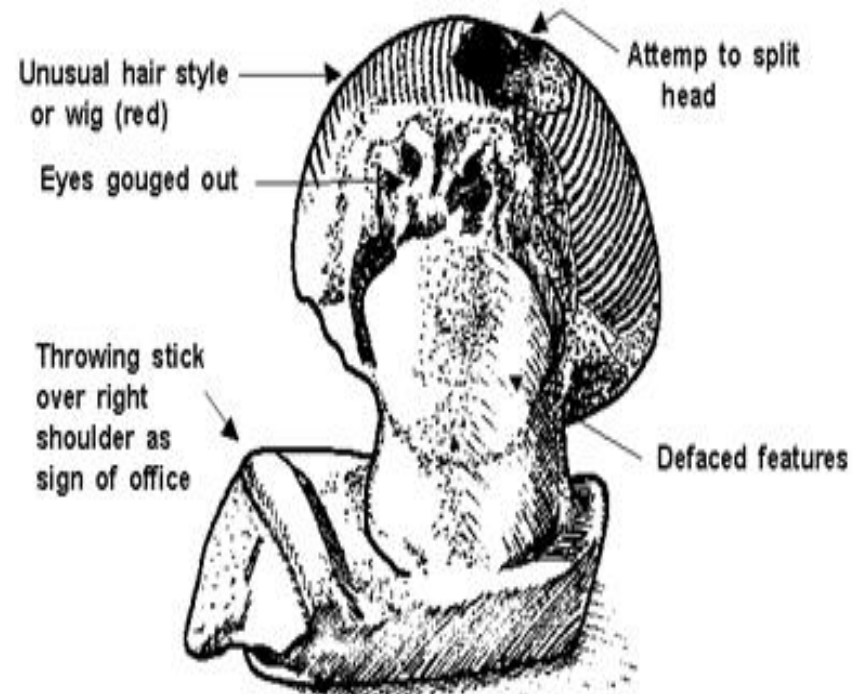
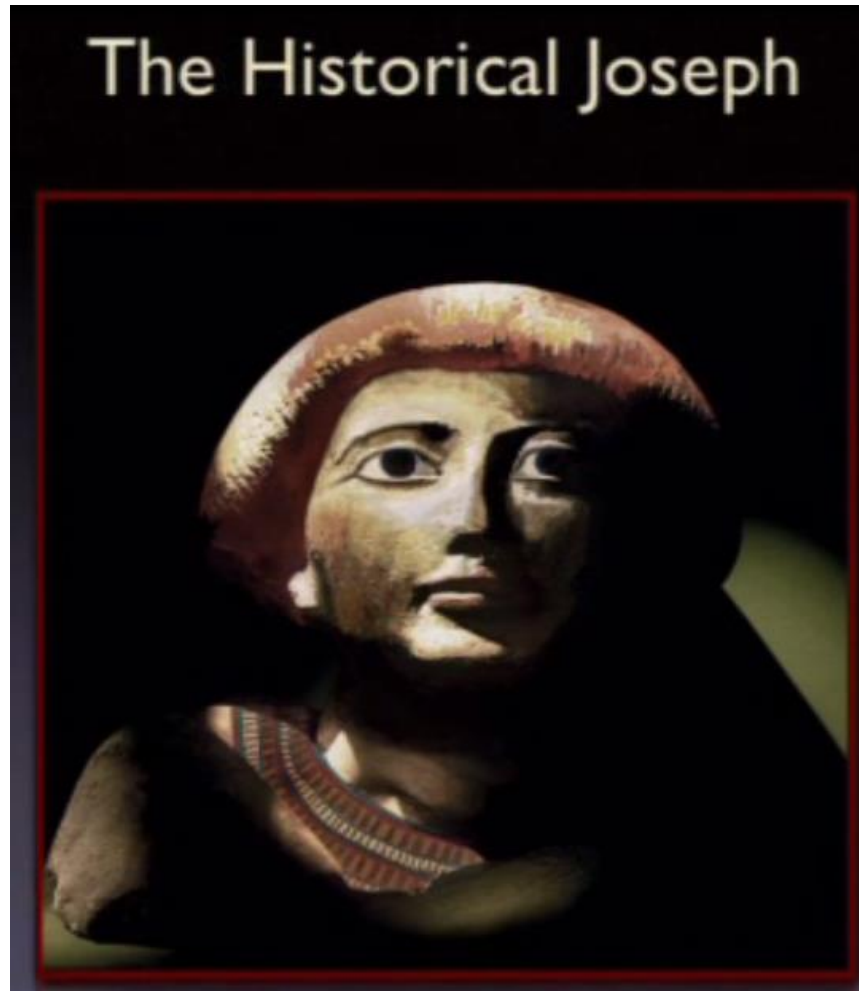


Fig. 3. Is this the damaged head of Joseph's statue?

Zijn lichaam (botten) werd echter niet gevonden in de graftombe!



Terugblik vorige parasja Mikeitz

- Jozef legt de droom van de farao uit: 7 magere en 7 vette jaren;
 - Jozef wordt onderkoning;
 - Jozef test zijn broers;
 - Rol van zijn zilveren (voorspellings)beker;
 - teruggave van geld, plus nieuwe kleding.
-
- Waarom heeft Jozef eigenlijk nooit naar huis gebeld?
 - NB: Hij heeft nooit meegekregen, wat zijn broers aan hun vader over hem verteld hebben!

Samenvatting Vayigash

- ▶ Juda doet beroep op Jacob in een poging om Benjamin te redden uit de slavernij
- ▶ Jozef onthult zich aan de broers
- ▶ Jozef stuurt een entourage naar zijn vader om hem naar Egypte te brengen, op zijn weg naar beneden, vertelt God aan Jakob dat hij met hem zal zijn in Egypte
- ▶ Jozef en Jacob herenigen zich na 22 jaar
- ▶ Jacob en de broers ontmoeten Farao en vestigen zich in het land Gosen
- ▶ Jozef vestigt vervolgens een soort van feodalisme in Egypte

Indringende speech van Juda ‘in de oren’ van Safenat-Paneach // *Asnath, de dochter van Potifera, een priester uit On / vader van 2*

- ▶ Juda naderde... Waarom hij? Wat weten we verder van hem?
- ▶ Recapitulatie van conversatie met Jakob na eerste reis waarbij ze Simeon moesten achterlaten en hun vader moesten overtuigen Benjamin mee te laten gaan (als een eerste test van Jozef).
- ▶ Happy together!? Nog steeds geen herkenning.
- ▶ Tweede Test: de zilveren beker
- ▶ Benjamin op heterdaad betrapt. Dreigement van slavernij.
- ▶ “Jij vertelde dat we terug moesten gaan om Benjamin te halen. Dus vroegen we het onze vader en hij zei..., en toen zeiden wij ... en toen zei hij...”
- ▶ Hoe zou jij reageren als je Jacob was? Hoe voelde dat voor de 9 broeders en Lea (Rachel was al gestorven) en wat maakte dat hij uiteindelijk instemde met de gang naar Egypte?

Onthulling van Jozef in eigen taal: voorafschaduwning uiteindelijke ontmoeting tussen Jezus en alleen het Joodse volk!?

- ▶ Leeft mijn vader nog? - ha'od abhi chai?
- ▶ Toen viel hij zijn broer Benjamin om de hals en hilde, en ook Benjamin hilde terwijl hij hem omhelsde.
- ▶ Uitleg Targum: 'toen boog hij zich over het gewricht van Benjamins nek en weende, omdat hij zag, dat het heiligdom gebouwd zou worden in het deel van Benjamin en 2x verwoest zou worden. En Benjamin weende op het gewricht van Jozefs nek, omdat hij de tabernakel van Siloh zag, die er zou zijn in het deel van Jozef en dat deze verwoest zou worden. En hij kuste al zijn broeders [zowel Juda als de tien stammen] en weende over hen, omdat hij zag, dat zij in slavernij gevoerd zouden worden naar de kinderen van de volkeren.'
- ▶ 1 Sam 18:1 Het gebeurde, toen *David* met Saul uitgesproken was, dat Jonathan met hart en ziel aan David verbonden raakte. Jonathan had hem lief als zichzelf.
² Saul nam hem diezelfde dag mee en liet hem niet terugkeren naar het huis van zijn vader.

Wie of wat is Ben Jamin?

Van Ben Oni tot Ben Jamin

- ▶ Zegen/Profetie van Jacob
- ▶ Zegen/Profetie van Mozes
- ▶ Locatie stamgebied
- ▶ Symbool: Wolf
- ▶ Namen van zijn kinderen: gaan allemaal over Jozef!
- ▶ Nazaten
- ▶ Betekenissen

Mijn zoon Jozef leeft nog

Rest van de parasja

- ▶ Jozef stuurt een entourage naar zijn vader om hem naar Egypte te brengen 45:21-24 Eerst gelooft Jacob zijn zonen niet, maar wil hem tenslotte zelf gaan zien. 45:25-28
- ▶ God vertelt aan Jakob dat hij met hem zal zijn in Egypte en dat hij niet hoeft te vrezen 46:17
- ▶ Al zijn nakomelingen: zijn het er nou 66 of 70 of 75 vlg. LXX en Hand7:14 46:26-27
- ▶ Jozef en Jacob herenigen zich na 22 jaar 46:28-34
 - ▶ Bij deze ontmoeting moet Jakob terug hebben gedacht aan de dromen die Jozef als kind aan hem had verteld.
- ▶ Jozef en 5 broers bij de Farao 47:1-6
- ▶ Ontmoeting tussen Farao en Jacob 47:7-10
- ▶ Jozef geeft zijn vader en zijn broers grond in het land Gosen 47:11-12
- ▶ Jozef vestigt vervolgens een soort van feodalisme in Egypte 47:13-27

Ontmoeting tussen Farao en Jacob

47:7-10 Een teleurstellende confrontatie?

- ▶ Aldus een commentaar van Shmuel Goldin, tussen de monarch van het grootste wereldrijk en de voorvader van een grote familie, een eeuwige natie zelfs. [Toenmalig asielbeleid]
- ▶ Waarom zou Farao gevraagd hebben naar Jakobs leeftijd [de dagen van de jaren van zijn leven]?
- ▶ En Jacob zegende de Farao > de hongersnood stopte (al na 2 i.p.v. 7 jaar)
- ▶ “U hebt ons leven gered” 47:25
- ▶ Laatste vers ²⁷ Zo woonde Israël in het land Egypte, in de landstreek Gosen (Regenland). Daar verwierven zij bezit. Zij waren vruchtbaar en werden zeer talrijk.
 - ▶ Wat moet er van deze 70 herders en nomaden worden te midden van het stedelijke machtsstelsel van Egypte?
- ▶ Hoe groot kan Jozef de gezegende worden en toch mens blijven te midden van zijn broers? En met hem in die zegen delen! Het enige wat hem nog onderscheidt van de Farao is de troon.
- ▶ Is dit niet ook de geschiedenis van Israël te midden van de heidenvolkeren, de enig gezegende? Zo broers, zo wij! Als Israël buigt voor de Messias, zullen volk en koning tot een eenheid worden gesmeed. Een eenheid die tot doel heeft om in de wereld een baken van licht te zijn voor alle volken.
- ▶ Psalm 22:23-32

Ik zal Uw Naam mijn broeders vertellen. Alle nakomelingen van Jakob vereer Hem! Hij heerst over de heidenvolken.

- ▶ Opnieuw happy end, lijkt het voor een aantal decennia, doch ondertussen zitten we nog wel in Egypte (Mitzraïm) en zijn we nog niet op de plaats van onze bestemming. De 400 jaar (van onderdrukking) waarover God tegen Abraham had gesproken - dat zijn nakomelingen als vreemdelingen in een vreemd land, moesten nog echt beginnen.
- ▶ Reactie broers bij overlijden Jacob: zal Jozef zich nu alsnog op hen wreken? Nog niets hadden zij niet begrepen, dat de echte pijn het verdriet was, dat zij hun vader hadden toegebracht (niet die van Jozef).50:15-21
- ▶ De gebeurtenis in het Jozefverhaal wijst heen naar de verre toekomst van het laatste der dagen, waarin niet alleen Jezus zich verzoenen zal met de zonen van Jacob, maar waarin ook Juda en Jozef op een bijzondere wijze tot een eenheid gekomen zijn.

Profetische toepassingen

- ▶ Verhouding Jakob - en zijn zonen van resp. Lea (Ruben - Simeon/Levi - Juda) en Rachel (Jozef/Benjamin)
- ▶ Verhouding broers en Jozef en vice versa
- ▶ Verhouding Jozef - Benjamin (dubbelganger)
- ▶ Verhouding Juda - Jozef | Juda - Efraïm/Manasse
- ▶ Verhouding Efraïm (=Huis van Israël) - Huis van Juda (2 stammen)
- ▶ Verhouding christenen - Israel (Juda en Jozef)
 - ▶ Hoe onherkenbaar hebben christenen Jezus Christus gemaakt?
- ▶ Juda (orthodoxe Joden) - Benjamin (Messiasbelijdende Joden)
- ▶ Jozef en jouw bestemming: hoe jij verschil kunt uitmaken!
 - ▶ Deels ook thema bij volgende parasja (slot van Genesis)

Haftara-lezing Ezechiël 37:15-28

- ▶ Pas in de volgende parasja in sprake van Jakobs levenseinde en de zegeningen, die hij aan zijn kinderen geeft: ten eerste het eerstgeboorterecht aan de jongste zoon van Jozef: Efraïm (zal dubbel deel krijgen en vruchtbaar zijn en worden tot een menigte van volken).
- ▶ Wat heeft dit profetisch allemaal te betekenen?
- ▶ De strijd om het eerstgeboorterecht die begon in de baarmoeder van Rebekka en via Jacob overgaat op deze zoon van Jozef?
- ▶ Hier lezen we nog over de verzoening tussen de broers, meer in het bijzonder die tussen Juda en Jozef
- ▶ doch als eenmaal een zoon van Juda de heerschappij van Benjamin overneemt, zich vestigt in Hebron i.p.v. Silo en Gilgal en Jeruzalem nog moet veroveren en begin van Messiaanse rijk onder Salomo aanbreekt, was dat van korte duur als Juda (Rehabeam) tegenover Jerobeam (Efraïm) komt te staan.
- ▶ Profetie in het kader van Ezechiël 33-39
NB: Als Ezechiël profeteert over Israël, dan gaat het over de tien stammen in het Noorden van Assyrië en wordt beschreven tegen de achtergrond van de opstanding der doden, waarbij we gerust mogen denken aan het nieuwe begin dat God heeft gemaakt met zijn volk na de hel van de Sjoa, maar ook aan de woorden van Paulus in Rom. 11:15

Beeld van de twee stokken

- ▶ Efraïm zal bij Juda gevoegd worden (niet omgekeerd). Zij zullen de regelgeving en Thora van Adonai allen tezamen volgen én samen onder één Herder optrekken naar Zion!
- ▶ De twee gestalten van de Messias, de lijdende Zoon van Jozef en de Koning van de eindtijd, de Zoon van Juda; de Lam en de Leeuw
- ▶ Die in Zijn hand EEN zijn! Echadiem! Jesjoea, de GOEDE HERDER, is immers zowel de zoon van Jozef, als de zoon van Juda of zoals Mattheüs het zegt: zoon van David, zoon van Abraham of zoals Lucas zegt: de zoon van Jozef ... de zoon van Adam, de [70^e] zoon van God
- ▶ Bij de komst van Jesjoea haMasjiach zal het beeld dat Israël van haar Messias heeft en het beeld dat de kerk van Hem heeft samenvloeien. Deze eenwording is het begin van de nieuwe era, het vrederijk van de Messias, waarin de Koning, de Zoon van David, als de ene Herder zijn volk zal weiden.

A.A. Leenhouts - Beker van Jozef / Een Pascha voor Jahwe

- ▶ De figuren die in de geschiedenis van Jozef optreden zijn volgens hem als hiërogliefen geschreven op de 'muur' van de geschiedenis.
- ▶ Met name het 'stelen van de voorspellingsbeker' en de 'procedure' die Jozef daaromtrent voert met zijn broers, alsmede het ultimatieve karakter van de maatregelen, worden door de auteur vertaald naar de actuele situatie van Kerk en Israël.
- ▶ Zowel de kerk als het Joodse volk zouden zichzelf moeten bezien in de 'spiegel van de Jozef-geschiedenis'.
- ▶ Hoe wordt de vervulling van Gods doel met Israël ooit zichtbaar volgens Zacharia?

De harde leer van Jesjoea haMasjiach net als Jozef, test Hij ook ons

- ▶ Johannes 5: spijziging van de menigte
- ▶ Johannes 6:27-35 Brood des levens
- ▶ Johannes 8: Eén herder, één kudde
- ▶ Johannes 15: wijnstok
- ▶ Johannes 17: gebed om eenheid